

2. Бікла О. Індекс людського розвитку як показник ефективності моделей соціальної політики / О. В. Бікла // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mtpsa/2008/articles/Bikla.pdf
3. Бурдун А.В. Цілі та критерії соціально-економічного розвитку регіону [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www.kbuara.kharkov/uf/e-book/n_1_2008/doc/2/14.pdf с. 4];
4. Коробейников А.М. Оценка эффективности регионального развития [Электронный ресурс]/ – Режим доступа: [http://citystrategy/leontiev.ru/?it=4305b09daafdb\(=4010305\)](http://citystrategy/leontiev.ru/?it=4305b09daafdb(=4010305))
5. Курмаев П.Ю. Практичні підходи до оцінки ефективності соціально-економічного розвитку на регіональному рівні. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 2 (105).
6. Матвієнко П. Узагальнююча оцінка розвитку регіонів // Економіка України. – 2007. – № 5 – С. 28.
7. Мельник О.О. ІРЛП як індикатор ефективності соціальної політики країни / О.О. Мельник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mtpsa/2008/articles/Bikla.pdf).
8. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія)/ За ред. Лібанової Е.М. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 367 с.
9. Самарина В.П. Неравномерности социально-экономического развития регионов [Электронный ресурс] // Проблемы современной экономики. – 2008. – № 1(25) – Режим доступу: <http://www.m-economy/ru/art.php3?artid=23436>

Аннотация. Анализируются разные подходы к оценке результатов социально-экономического развития регионов, высказываются предложения по отбору параметров и алгоритма расчета регионального индекса человеческого развития, обосновывается специфика накопления человеческого капитала в Украине, раскрывается роль человеческого капитала в реализации заданных постиндустриальной модернизации экономики.

Ключевые слова: человеческий капитал, региональный индекс развития человеческого капитала, Human development index – HDI, рейтинг регионов, продолжительность жизни, доступность образования, уровень благосостояния, уровень занятости.

Annotation. In the article the different going is analysed near the estimation of results of socio-economic development of regions, suggestions speak out on the selection of parameters and algorithm of calculation of regional index of human development, the specific of human stock accumulation is grounded in Ukraine, the role of human capital opens up in realization of tasks of modernisation of economy

Keywords: human capital, regional index of development of human capital, Human of development index-HDI, rating of regions, life-span, availability of education, level of welfare, level of employment.

УДК 339.166.82:005

М.В. Місюк, кандидат економічних наук, доцент ПДАТУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОДУКТОВИХ ПІДКОМПЛЕКСІВ ТА ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ

Обґрунтовано теоретико-методологічні і методичні основи формування, розвитку та ефективного функціонування одного з важливих підрозділів національної економіки – продуктового підкомплексу, зокрема м'ясо-молочного, в умовах ринку

Ключові слова: методологія, методика, ринок, кон'юнктура, попит, пропозиція, прогноз, продуктовий підкомплекс.

Постановка проблеми загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку сільського господарства, в період удосконалення ринкових відносин перед агропромисловим комплексом постають важливі завдання – досягнення стійкого піднесення сільськогосподарського виробництва, надійного

забезпечення населення країни продуктами харчування, а промисловості – сировиною, для розв'язання яких необхідно задіяти всі резерви.

Все це зумовило необхідність розглядати в єдиній системі процес створення і господарювання агропромислових підприємств, об'єднань та формування народногосподарського АПК як єдиного цілого в агропромисловій інтеграції.

„Національний АПК – це інтегрована органічна система, частина всього народного господарства, яка базується на взаємодії відтворювального процесу в тих сферах і галузях, які мають пряме відношення до задоволення потреб суспільства в продовольчих і непродовольчих товарах, одержаних із сільськогосподарської сировини” – це визначення відомого вченого М.Й. Хорунжого [1, с. 38], на наш погляд, є найбільш вдалим. Водночас АПК на національному і регіональному рівнях об'єднує продуктивні підкомплекси, розвиток яких як законодавчо визнаної пріоритетної сфери економіки [2, с. 5] спрямовується на забезпечення продовольчої безпеки країни та зростання її експортного потенціалу. Вирішення цієї проблеми тісно пов'язане і головним чином залежить від того, наскільки науково обґрунтовано будуть функціонувати як продуктивні підкомплекси в цілому, так і м'ясо- та молокопродуктовий зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Теоретичні, методичні та практичні аспекти дослідження механізму розвитку продуктивних підкомплексів та продовольчого ринку тією чи іншою мірою висвітлені в працях Андрійчука В.Г., Березівського П.С., Бойка В.І., Гайдуцького П.І., Зіновчука В.В., Зимовця В.Н., Макаренка П.М., Маліка М.Й., Мостенської Т.Л., Саблука П.Т., Савчука В.К., Стельмащука А.М., Шпичака О.М., Юрчишина В.В та інших вчених. Водночас хоч ці наукові розробки мають вагомий значимість, ще недостатньо висвітлюють методичні основи дослідження розвитку та ефективного функціонування продуктивних підкомплексів в сучасних умовах формування економіки країни, особливо в областях Подільського регіону.

Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні методологічних та методичних основ дослідження продуктивних підкомплексів і продовольчого ринку. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язати наступні завдання:

- обґрунтування методологічних засад дослідження розвитку продуктивних підкомплексів;
- розробка науково-методичних основ дослідження продовольчого ринку, зокрема ринку м'ясо-молочної продукції;
- опрацювання напрямів удосконалення економічного механізму взаємовідносин між суб'єктами, інтеграції продуктивних підкомплексів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження продуктивних підкомплексів включає декілька етапів, серед яких найбільш важливе значення має аналіз сучасного стану підкомплексу. Цей етап дозволяє дати оцінку ситуації і тенденціям розвитку підкомплексу, виявити диспропорції в розвитку окремих виробництв, визначити рівень забезпечення потреб в кінцевій продукції і знайти шляхи підвищення рівня ефективності. Аналіз сучасного стану продуктивного підкомплексу включає наступні етапи:

1. Сучасний стан розвитку продуктивного підкомплексу;
2. Аналіз забезпечення потреб населення і промисловості в кінцевій продукції;
3. Дослідження пропорційності розвитку галузей і виробництв;
4. Вивчення ринку продовольства;
5. Оцінка економічної ефективності функціонування продуктивного підкомплексу.

Розділ, який відображає сучасний стан продуктивного підкомплексу, включає якісну характеристику підприємств і організацій по їх кількості, технічному стану і показниках фінансової діяльності. У структуру даного розділу входить ступінь використання виробничих потужностей, рівень механізації і автоматизації виробництва, норми використання виробничих ресурсів, показники ефективності діяльності підприємств (витрати виробництва, продуктивність праці та інші), які мають важливе значення для удосконалення територіальної організації виробництва харчових продуктів.

При переході до цивілізованого ринку найбільше значення серед показників розвитку продуктивного підкомплексу має натуральний показник – виробництво кінцевої продукції в динаміці. Це пояснюється тим, що вартісна характеристика виробництва кінцевої продукції на даному етапі не завжди відображає ситуацію, що склалася в підкомплексі.

При аналізі продуктивного підкомплексу необхідно проводити дослідження не тільки в цілому по Україні, але і в територіальному аспекті.

Для визначення рівня спеціалізації області або регіону по виробництву кінцевої продукції продуктового підкомплексу доцільно використовувати два показники:

$$K_o = \frac{\text{Виробництво кінцевої продукції в області на душу населення}}{\text{Виробництво кінцевої продукції на душу населення в цілому по Україні}},$$

$$K_{mt} = \frac{\text{Вивіз з області (регіону) даної продукції}}{\text{Виробництво продукції області (регіону)}},$$

де K_o – коефіцієнт виробництва продукції на душу населення;

K_{mt} – коефіцієнт міжрегіональної товарності

У зв'язку зі спеціалізацією сільськогосподарського виробництва рівень виробництва продукції на душу населення по областях країни різний (табл.1)

Таблиця 1

Коефіцієнт виробництва м'яса і молока на душу населення (Україна = 1)

Регіони	М'ясо всіх видів (в забійній вазі)			Молоко		
	1990 р.	2009 р.	відхилення 2009 р., ± до 1990	1990 р.	2009 р.	відхилення 2009 р., ± до 1990 р.
Автономна Республіка Крим	0,95	1,40	+0,45	0,75	0,62	-0,13
Області:						
Вінницька	1,45	0,86	-0,59	1,41	2,02	+0,61
Волинська	1,21	2,02	+0,81	1,68	1,77	-0,09
Дніпропетровська	0,81	1,40	+0,59	0,68	0,43	-0,25
Донецька	0,53	0,52	-0,01	0,47	0,32	-0,15
Житомирська	1,23	0,8	-0,42	1,56	1,85	+0,29
Закарпатська	0,63	0,95	-0,32	0,63	1,23	+0,60
Запорізька	1,13	0,69	-0,44	1,00	0,63	-0,37
Івано-Франківська	0,78	1,05	+0,27	0,84	1,40	+0,56
Київська	0,69	1,09	+0,4	0,74	0,42	-0,32
Кіровоградська	1,52	0,93	-0,59	1,48	1,34	-0,14
Луганська	0,69	0,45	-0,24	0,65	0,54	-0,11
Львівська	0,78	1,0	+0,22	0,83	1,06	+0,23
Миколаївська	1,34	0,50	-0,84	1,17	1,22	+0,05
Одеська	1,05	0,43	-0,62	0,79	0,68	-0,09
Полтавська	1,52	0,69	-0,83	1,59	1,89	+0,30
Рівненська	1,18	1,02	-0,16	1,38	1,54	+0,16
Сумська	1,37	0,74	-0,53	1,52	1,53	+0,01
Тернопільська	1,25	0,76	-0,49	1,46	1,52	+0,06
Харківська	0,84	0,69	-0,15	0,84	0,69	-0,15
Херсонська	1,59	0,88	-0,71	1,35	1,15	-0,20
Хмельницька	1,21	0,74	-0,47	1,51	1,84	+0,33
Черкаська	1,52	4,64	+3,12	1,4	1,5	+0,1
Чернівецька	1,02	1,02	-	1,07	1,37	+0,30
Чернігівська	1,59	0,85	-0,74	1,88	2,10	+0,22

* Джерело: складено автором за даними статистичного щорічника України [3]

Для більш детального аналізу територіальної спеціалізації необхідно використовувати баланси виробництва і споживання. Показники, які містяться в балансі, дають можливість визначити ступінь забезпечення області або інформацію про джерела їх одержання.

Дослідження показало, що в групу потенційних постачальників м'ясних і молочних продуктів в найближчій перспективі можуть бути віднесені Вінницька, Волинська, Житомирська, Рівненська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька області.

При аналізі продуктового підкомплексу необхідно зосередити увагу на питанні забезпечення потреб населення й переробної промисловості в кінцевій продукції продуктового підкомплексу. Комплексний аналіз забезпечення потреб населення в кінцевій продукції підкомплексу повинен базуватися на багатьох факторах.

Важливим етапом дослідження продуктового підкомплексу є аналіз пропорційності розвитку виробництв, які входять в нього, для виявлення диспропорцій на окремих етапах технологічного ланцюга. Інструментом забезпечення оптимальних пропорцій розвитку продуктового підкомплексу є система балансів:

- баланс відповідності виробничих потужностей переробної промисловості з сировиною;
- натурально-вартісний міжгалузевий баланс виробництва і використання кінцевої продукції [4, с. 67].

При аналізі розвитку продуктивних підкомплексів необхідно враховувати сезонність виробництва і заготівлі сільськогосподарської продукції, обумовлену економічними, природними і біологічними чинниками. Наприклад, однією з причин нерівномірного надходження великої рогатої худоби на переробку є відгодівля її значною мірою на природних пасовищах. При цьому необхідно відмітити, що сезонність виробництва молока має стійкий характер.

Нерівномірність надходження сільськогосподарської продукції впливає на використання потужностей підприємств харчової промисловості, а також створює восени „пікові” навантаження, які зазвичай теж приводять до вагомих втрат кінцевої продукції. Не дивлячись на згладжування сезонності заготівлі в ряді продуктивних підкомплексів, уникнути її в найближчій перспективі неможливо. У зв'язку з цим дослідження заготівлі сільськогосподарської продукції доцільно проводити, використовуючи методи математичної статистики. Для досягнення мети ми використовуємо *гармонічний* аналіз.

Метою гармонічного аналізу є виявлення і вимірювання періодичних коливань в рядах динаміки, а також побудова моделі сезонної хвилі. Моделлю періодично змінних рівнів послужить ряд Фур'є, який має аналітичний вигляд:

$$V(t) = A_0 + \sum_{i=0}^m (A_r \cos R_t + B_r \sin R_t) \quad (1)$$

де V_t – прогнозні значення;

A_r і B_r – коефіцієнти гармоніки;

R – номер гармоніки ряду Фур'є.

Основним методом визначення невідомих параметрів є метод найменших квадратів, який зведе до мінімуму функцію $(A_r B_r) = \sum (V - \bar{V})^2$. Визначення сезонної компоненти є одиничним випадком гармонічного аналізу, при якому період коливання буде рівнятися 12 місяцям або декадам. Коефіцієнти Фур'є визначаються за допомогою формул Бесселя:

$$A_0 = \frac{1}{12} \sum V; A_r = \frac{1}{6} \sum \cos R_t; B_r = \frac{1}{6} \sum \sin R_t.$$

Побудову моделі сезонної хвилі по першій гармоніці ряду Фур'є розглянемо на прикладі даних табл. 2.

Таблиця 2

Закупівля худоби (значення умовні)

Місяць	t	Y	cost	sint	Y cost	Y sint	Y(t)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	0	1397	1	0	1397	0	1322
II	$\pi/6$	1117	0,866	0,5	967	559	1194
III	$\pi/3$	1412	0,5	0,866	706	1223	1106
IV	$\pi/2$	867	0	1,0	0	867	1081
V	$2\pi/3$	994	-0,5	0,866	-497	861	1127
VI	$5\pi/6$	1612	-0,866	0,5	-1396	806	1230
VII	π	980	-1,0	0	-980	0	1364
VIII	$7\pi/6$	1377	-0,866	-0,5	-1193	-689	1492
IX	$4\pi/6$	2051	-0,5	-0,866	-1026	-1776	1580
X	$3\pi/2$	1541	0	-1,0	0	-1541	1604
XI	$5\pi/3$	1360	0,5	-0,866	680	-1178	1559
XII	$11\pi/6$	1402	0,866	-0,5	1214	-701	1492
		16110			-128	-1569	16151

Знаходимо коефіцієнти Фур'є:

$$A_0 = 1342,5; \quad A_r = -213; \quad B_r = -261,5.$$

Але більш точне графічне відображення дає розрахунок параметрів по третій гармоніці ряду Фур'є. Рівняння моделі буде мати вигляд:

$$V(t) = 1342,5 - 21,3\cos t - 261,5\sin t - 64,0\cos 2t + 84,8\sin 2t + 115\cos 3t + 104\sin 3t.$$

Дослідження розрахункових фактичних даних показало, що модель достатньо точно відображає емпіричні ряди динаміки. У нашому прикладі сума закупівлі склала 16110, а по розрахункових даних – 16151. Використання моделі сезонної хвилі сільськогосподарської продукції дозволяє визначити обсяги заготівлі сільськогосподарської продукції на найближчу перспективу по місяцях і декадах.

При переході до цивілізованого ринку в країні проблемі продовольчої безпеки недостатньо приділялось уваги. А це несумісне з постійними коливаннями виробництва важливих продуктів харчування і сировини для їх виробництва. В умовах нестійкого виробництва в галузях продовольчого комплексу країни виникає необхідність створення страхових запасів, фондів, створення резервних виробничих потужностей тощо.

Питання про резерви не є новим ні для науки, ні для практики. К. Маркс писав про коливання у виробництві: „Ці коливання можна застерегти лише постійним перевиробництвом; при цьому, з однієї сторони, виробляється основного капіталу на відому кількість більше, ніж безпосередньо необхідно; з другої сторони, створюється запас сировини і т.п., зверх безпосередніх потреб в даному році (особливо це відноситься до життєво необхідних засобів). Таке перевиробництво рівнозначне контролю суспільства над матеріальними засобами його власного відтворення [5, с. 147]”.

В умовах ринку практично не приділяється уваги питанню удосконалення виробничо-економічних зв'язків сільського господарства з переробною промисловістю. Важливе значення для удосконалення взаємовідносин галузей харчової промисловості з сільським господарством відіграє раціоналізація сировинних зон переробних підприємств, так як на сьогоднішній день у багатьох підприємствах своїх сировинних зон практично немає. Аналіз сировинних зон дозволить виявити резерви для підвищення ефективності діяльності функціонування продуктових підкомплексів.

Важливе значення при дослідженні продуктового підкомплексу має вивчення товарного ринку. Ринок – це сукупність відносин між виробниками і покупцями. Основним показником будь-якого ринку є його товарна ємність, так як вона відображає можливий обсяг збуту товару. У загальному вигляді ємність продовольчого ринку в натуральному виразі може бути визначена формулою:

$$V = a + Z - E + Y, \quad (2)$$

де V – ємність ринку;
 a – обсяг виробництва;
 Z – залишок запасів;
 E – експорт;
 Y – імпорт.

Ємність ринку продовольчих товарів – це максимально можливий обсяг реалізації товарів при даному рівні платоспроможності попиту, товарної пропозиції і роздрібних цін. При зменшенні хоча б одного із цих елементів міняється і ємність продовольчого ринку.

Конкретні форми ринкових відносин проявляються в кількісних і якісних відносинах основних елементів ринку. Під дією цих елементів формуються пропорції між виробництвом і споживанням, пропорції галузі скотарства. Взаємозв'язок елементів ринку молочних і м'ясних продуктів показаний на рис. 1.

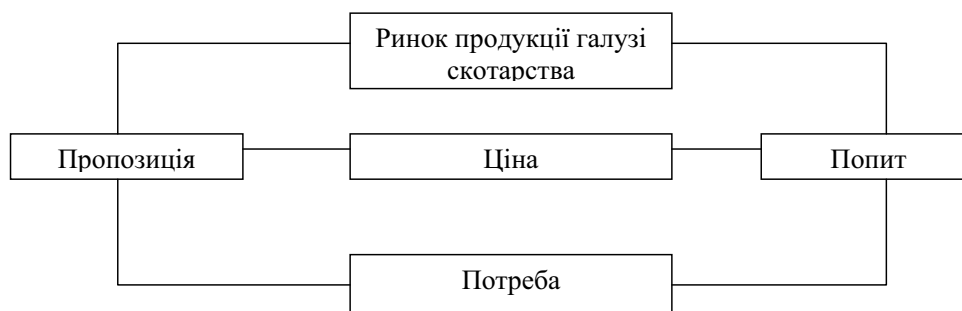

Рис. 1. Взаємозв'язок елементів ринку продуктів скотарства.

З метою прийняття рішень по управлінню виробництвом молочної і м'ясної продукції необхідно вивчити кон'юнктуру товарного ринку. Дослідження кон'юнктури включає аналіз і прогноз стану ринку конкретної (молочної чи м'ясної) продукції і передбачає вивчення галузей виробництва і потреб даної продукції, їх взаємозв'язок, а також інфраструктуру, що забезпечує дієвість досліджуваного ринку.

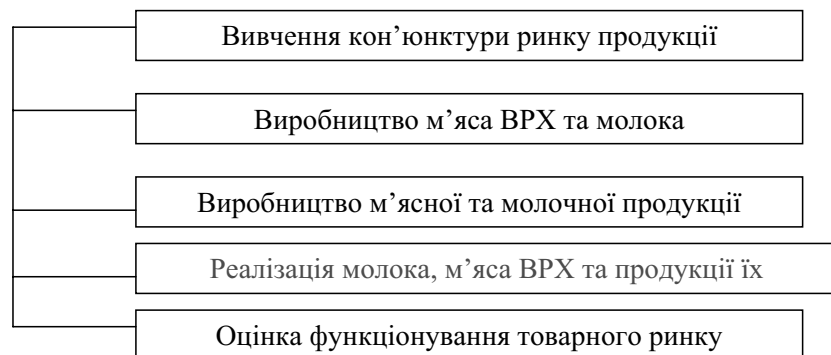

Рис. 2. Схема вивчення кон'юнктури ринку продукції скотарства

На завершальному етапі дослідження кон'юнктури продуктивних ринків необхідно дати оцінку функціонування ринку конкретної молочної і м'ясної продукції і продовольчого ринку в цілому, розкрити причини, які негативно впливають на формування і розвиток вітчизняного ринку конкретної продукції, а також розробити заходи по підвищенню ефективності функціонування продовольчого господарства країни.

Комплексний підхід до вивчення кон'юнктури ринку передбачає: використання різних взаємодоповнюючих джерел інформації в поєднанні ретроспективного аналізу з прогнозними показниками, які характеризують кон'юнктуру ринку; використання різних методів аналізу. Результати аналізу прогнозних показників кон'юнктури ринку в поєднанні зі звітними і плановими даними дозволяють виробляти систему заходів, направлених на розвиток позитивних процесів, ліквідацію можливих диспропорцій.

Прогноз продовольчого ринку – це наукове передбачення перспектив розвитку попиту, пропозиції і цін, виконане за окремою методикою, на основі достовірної інформації, з оцінкою можливої помилки.

Вибір методу прогнозування залежить від мети прогнозу, періоду його передбачення, рівня деталізації і наявності вихідної інформації.

Прогнози продовольчого ринку можуть класифікуватися по декількох ознаках: по періоду передбачення (коротко-, середньо-, довгострокові); по товарній ознаці (конкретної молочної і м'ясної продукції, виду продукції, товарної групи); по методах прогнозування (екстраполяції рядів динаміки; коефіцієнти еластичності попиту, цін і пропозиції; багатофакторні регресійні моделі).

Екстраполяційні моделі мають вигляд $y = f(t)$, де y – потреба даної продукції; t – час. Екстраполяційні моделі дають добрі результати тільки на найближчу перспективу (один, два роки).

Прогнози з використанням коефіцієнтів еластичності базуються на використанні моделі типу

$$\Delta Y : Y = (\Delta X : X) \times Ke,$$

де Y – початковий обсяг потреб молочної чи м'ясної продукції;

ΔY – приріст потреб;

X – початкове значення фактора, який визначає попит;

ΔX – приріст цього фактора;

Ke – коефіцієнт еластичності попиту залежно від даного фактора.

Якщо за фактор, який визначає попит, взяти доходи в розрахунку на душу населення, то на основі звітних даних неважко розрахувати коефіцієнти еластичності по будь-якій продукції. Враховуючи те, що попит формується в основному під впливом змін доходів і цін, можна спрогнозувати коефіцієнт еластичності від змін цих факторів. Як правило, прогнозування попиту виконують на основі однофакторних моделей. Їх доцільно використовувати при необхідності врахування впливу важливого фактора на попит.

При посиленні диференціації доходів населення доцільно використовувати для прогнозування попиту багатofакторну регресійну модель. На практиці використовують моделі таких видів:

лінійні
$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + \dots + a_kx_k$$

ступеневі
$$y = e^{a_0}x_1^{a_1}x_2^{a_2}\dots x_k^{a_k};$$

лінійно-логарифмічні
$$\ln y = a_0 + a_1\ln x_1 + a_2\ln x_2 + \dots + a_k\ln x_k.$$

Очікуваний попит на молочну і м'ясну продукцію визначається шляхом підставлення в рівняння регресії прогнозних значень факторів. Вивчення попиту методом багатofакторного прогнозування базується на даних про реалізований попит (продаж окремих видів м'ясної і молочної продукції) і факторах, які його формують (доходи, ціни, склад населення та ін.) за кожний аналітичний рік в цілому по країні або в територіальному аспекті.

Для оцінки перспектив насичення продовольчого ринку за рахунок вітчизняних товаровиробників необхідно визначити можливе виробництво м'ясної і молочної продукції і порівняти їх з потребою, використовуючи балансові моделі.

Висновки. Розвинуто методологію дослідження розвитку продуктових підкомплексів, що дає змогу здійснити комплексну оцінку за видами ефективності виробництва на всіх рівнях функціонування господарських структур регіонального підкомплексу в цілому. Її застосування дає можливість здійснити економічну оцінку попередньої діяльності суб'єктів підкомплексу та пошук резервів підвищення ефективності господарювання на перспективу.

Обґрунтовано методологічні основи та специфічні особливості формування і прогнозування продовольчого ринку, зокрема ринку м'ясо-молочної продукції.

Список використаних джерел

1. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2001. – 382 с.
2. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року <http://www.minagro.gov.ua/page/?3800>
3. Статистичний щорічник України за 2009 рік / За ред. О.Г. Осауленко. Державний комітет статистики України. – 2010. – 572 с.
4. Дозорова Т.А. Развитие регионального АПК: вопросы теории и практики. – М., 2004. – 376 с.
5. Маркс К., Энгельс Ф. Процесс обращения капитала. Соч. 2-е изд; Т. 24. – С. 147 -171.

Аннотація. Обоснованы теоретико-методологические и методические основы формирования, развития и эффективного функционирования одного из важных подразделений национальной экономики – продуктового подкомплекса, в частности мясо-молочного, в условиях рынка

Ключевые слова: методология, методика, рынок, конъюнктура, спрос, предложение, прогноз, продуктовый подкомплекс.

Abstract. In the article the theoretical, methodological and methodical basis of the formation, development and effective functioning of an important sub-national economy – the product subcomplex, particularly meat, in a market

Key words: methodology, methods, market conditions, supply, demand, weather, food sub.

УДК 631.158:331.101.262

А.Д. Чикуркова, кандидат економічних наук, доцент ПДАТУ

ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розглядаються питання сутності і основних складових прогнозування як інструменту стратегічного управління персоналом суб'єктів господарювання. Висвітлюються результати проведеного прогнозування продуктивності і оплати праці працівників сільськогосподарських підприємств України.

Ключові слова: прогноз, стратегічне управління, персонал, продуктивність праці, оплата праці.